Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA KRANJ — številka 38. — leto XII. — 20. oktober 1973

Kaj bomo v ZZA združili kot skupno funkcijo ZP Iskra

V novi tovarni telekomunikacij na Laborah v Kranju je 25. septembra t.l. akcijski odbor ZP Iskra organiziral široko razpravo o predlogu samoupravnega sporazuma Iskre. Na kratko smo o tem že pisali, vendar glede na aktualnost v današnji številki v celoti objavljamo prispevka na tej razpravi — glavnega direktorja ZZA Erika Vrenka in direktorja CAOP Miodraga Staparskega, medtem ko bomo prihodnjič objavili celotna tehtna izvajanja predsednika skupščine SRS Sergeja Kraigherja, s katerimi je ob tej priložnosti obogatil razpravo.

V predlogu sporazuma so členi, ki na splošno opredeljujejo organizacije skupnega pomena. Iz teh členov razberemo, da je treba zagotoviti delovanje organizacijam skupnega pomena. Tudi o raziskovalnem in razvojnem delu je precej rečenega, predvsem, da mora biti to trajen interes ZP Iskra, da je treba stalno zagotavljati sredstva, itd., nikjer pa ni napisano, katere dejavnosti podpisnice sporazuma dejansko poverjajo ZZA.

Zaradi tega predlagamo, da se na tem zboru pogovorimo, kaj bomo v ZZA združili kot skupno funkcijo ZP Iskra. Imamo predlog, katere dejavnosti naj proizvodne TOZD poverijo ZZA, da bi lahko imel neko perspektivo v ZP. Po našem prepričanju se morajo podpisnice obvezati, da poverijo ZZA vsaj:

1. usmerjeno raziskovalno delo in s tem povezano znanstveno raziskovalno delo na vseh področjih, za katera je ZZA sedaj usposobljen, ali pa se bo usposobil v skladu z načrtom razvoja ZP.

2. opravljanje dejavnosti skupnega pomena kot so:
— standardizacija in tipizacija
— informacijska dokumentacija
— klasifikacija in oštevilčenje
— študij dela
— kakovost in zanesljivost
— zaščita industrijske lastnine
— tehnična analiza tržišča.

Tehnična analiza tržišča je sicer sestavina marketing dejavnosti, vendar se lahko kvalitetno izvaja le v okviru raziskovalne organizacije. Tehnična analiza tržišča je po drugi strani tudi eno od osnovnih izhodišč pri planiranju razvoja podjetja. Iz tega jasno sledi vloga ZZA pri planiranju.

3. ZZA naj se poveri tudi razvoj izdelkov za tiste proizvodne organizacije, ki nimajo lastne razvojne dejavnosti.

Ne vztrajamo, da nam morajo proizvodne TOZD poveriti razvojno dejavnost, čeprav je večinoma zelo težko potegniti mejo med usmerjenimi raziskavami in razvojem. Po našem mnenju je ugodno, če je tista komponenta razvojnega dela, ki brani že obstoječe pozicije na tržišču z izpopolnjevanjem proizvodnje, locirana pri proizvodnji. Taka razvojna dejavnost je dolgoročneje usmerjenemu raziskovalnemu in razvojnemu delu ZZA v veliko pomoč in dopolnilo. Zato naj proizvodne TOZD razvoju posvečajo veliko pozornost, mi pa ne postavljamo zahteve, da mora biti razvoj brezpogojno v ZZA;

4. ZZA je tudi treba zagotoviti pravico do maloserijske proizvodnje specialnih naprav za Iskro, ali zunanje naročnike in sicer tako proizvodnjo, ki je ni mogoče izpeljati v proizvodnih TOZD, bodisi zaradi pomanjkanja primernih kadrov, opreme, ali neekonomičnosti uvajanja v proizvodnjo.

Pričakujemo, da se bodo podpisnice sporazuma obvezale, da vsaj zgoraj naštete dejavnosti poverijo ZZA. Če pa tega ne bomo dosegli, ne moremo več govoriti o ZZA kot organizaciji skupnega pomena. ZZA tedaj lahko pristopi k sporazumu iz enakih izhodišč, kot katerakoli druga proizvodna TOZD. Vendar v Iskri do tega ne sme priti, saj bi se s tem dejansko odpovedala organizirani skrbi za raziskovalno funkcijo.

Kot po eni strani pričakujemo, da bodo podpisnice zagotovile določene možnosti za razvoj ZZA s tem. da mu poverijo nekatere dejavnosti, se po drugi strani zavedamo, da mora ZZA prevzemati obveznosti. Pri tem pa ZZA stoji na stališču, da bo prevzemal odgovornost kot samostojna organizacija, ki sicer navzven oblikuje svojo politiko predvsem v skladu s planiranimi cilji ZP Iskra in tedaj deluje v interesu vseh podpisnic sporazuma, ostane pa zadeva ZZA, kako se bo interno uredil. Interno organizacijo, kadrovsko politiko, delitev dohodka in osebnega dohodka, načela stimulacije, vse to mora organizirati tako, da bo lahko optimalno deloval v smeri doseganja ciljev razvoja ZP.

ZZA mora zagotoviti kontinuiteto raziskovalnega dela za vsako panogo, ki je poverila svojo dejavnost ZZA, mora zagotoviti kvaliteto dela in se truditi za njeno večanje. Strinjamo se, da se dogovorimo za neke načine kontrole. Že sedaj delujemo v tej smeri, da bi vključili znanstvene ustanove in univerzo v naše delo in s tem okrepili strokovno kontrolo. Ne strinjamo pa se z vrsto omejitev, ki jih predlog sporazuma predpisuje ZZA, ker ga dejansko postavlja v položaj popolnoma nesamostojne organizacije.

Organizirali se bomo, kakor narava raziskovalnega dela zahteva, da bomo optimalno izpolnjevali naloge, ki vodijo do skupno postavljenih ciljev.

Druga pomembna sestavina sporazuma, od katere je raziskovalna organizacija bistveno odvisna, je planiranje. Raziskovalno delo mora v načelu biti korak pred problemi tekoče proizvodnje, ki jo naj rešujejo razvojne skupine. To pa pomeni, da je vsebina raziskovalnega dela lahko določena samo z jasno postavljenim planom. Predno damo pripombo na obdelanost planske funkcije v predlogu sporazuma, poglejmo, na kakšen način lahko plan sestavljamo v ZP.

TOZD so tvorbe, svobodne pri sprejemanju poslovnih odločitev in seveda tudi odločitev v zvezi s planom. Plan združenega podjetja tedaj lahko nastane vsaj na tri značilne načine:

— da plane, ki so jih TOZD sprejele na osnovi lastnih interesov, seštejemo in vsoto proglasimo za plan ZP,

— da plane posameznih TOZD vsaj pasivno vskladimo, ne da bi spremenili njihovo vsebino,

— da plane posameznih TOZD medsebojno vskladimo in tudi vsebinsko spremenimo tako, da bodo izpolnjeni kriteriji optimalnosti za ves integracijski sistem v ZP.

(Nadaljevanje na 2. strani)

EDVARD KARDELJ

Integracija na osnovi vodilne vloge TOZD

Ustavne določbe dajejo okvir za uresničenje vodilne vloge delavcev v združenem delu, sindikat pa mora biti pri tem opora aktivnosti delavskega razreda.

Ne moremo gledati na vlogo delavskega razreda v naši družbi drugače kakor po njenem položaju v združenem delu. Zatorej, kadar govorimo o interesih delavskega razreda in o vseh zadevah, ki jih postavljamo, da pridejo v ustavo, moramo vedeti, da je najvažnejše, kakšen je položaj delavca v njegovi osnovni celici, v temeljni organizaciji združenega dela, to je, kako se delavec prek temeljne organizacije združuje na podlagi združenega dela v delovne organizacije, združenja itd., ko se namreč prek svojih delegacij neposredno povezuje z vsem političnim in državnim sistemom. To je tisto, kar je bistveno, a vsega ni potrebno izraziti v ustavnih določbah. Ustava naj bo okvir, v katerem bo delavski razred sam, pod vodstvom svoje avantgarde zveze komunistov in organiziran v združenem delu, sindikatu in vseh drugih oblikah družbenopolitičnih in drugih organizacij, sposoben, da v vsakodnevni praksi nadaljuje boj za uresničenje tega cilja.«

To je poudaril tovariš Edvard Kardelj, ko je sodeloval v razpravi na nedavnem posvetovanju v svetu Zveze sindikatov Jugoslavije o družbenoekonomskih odnosih in samoupravni organizaciji jugoslovanske družbe v osnutku ustave SFRJ.

V svoji besedi je Kardelj posebno govoril o pomenu nastajanja temeljnih organizacij združenega dela in navedel nekatere primere, ki kažejo, da se ne tako redko veliki delovni kolektivi avtomatično razglašajo za TOZD. V takih kolektivih je delavcem praktično odvzeta sleherna možnost demokratičnega odločanja. Kajti v preobsežnih temeljnih organizacijah lahko delavec samo dviga roko za ta ali oni predlog. To v bistvu ni niti temeljna organizacija združenega dela, ampak od delavcev odtujena celota.

»Druga stran problema te prakse«, je dejal Kardelj, »je v tem, da take velike organizacije, ki bi pravzaprav morale biti združenje temeljnih organizacij, v bistvu ovirajo usmeritev naše ustave, to pa je združevanje združenega dela, združevanje dela. Kadar se namreč neko centralizirano podjetje organizira kot samo sebi zadostno, potem se ne le odtujuje od delavcev, ampak se zapira tudi pred drugim delovnim kolektivom, ima manjšo potrebo za združevanjem.«

Kardelj je hkrati pripomnil, da to ne pomeni, da je še nadalje mogoče »ostajati pri razdrobljenem gospodarstvu, toda družbena dela ni mogoče združevati z birokratsko centralizacijo, tehnokratskim monopolom, marveč na podlagi vodilne vloge TOZD.«

Ko je Kardelj govoril o novi vlogi sindikata po osnutku ustave, je pripomnil, da »sindikati niso več samo zaščitniki osebnega položaja, pravic in interesov delavcev posamezno ali vseh skupaj ali v posameznih vejah, ampak morajo biti neposredno vključeni tudi v vse ekonomske odnose v celotnem samoupravnem združenem delu. Zavoljo raznih deformacij in prevlade enih nad drugimi bi lahko nastali ne samo spori med delovnimi kolektivi, ampak tudi družbene motnje«.

»V takih razmerah mora delavski razred vladati samemu sebi,« je dejal Kardelj, »da pa bi to dosegel, mora imeti svojo organizacijo, ki bo kot doslej na nekaterih področjih zaščite delavskih interesov nekakšen posrednik ali opora za aktivnost delavskega razreda. Prav taka organizacija pa je sindikat.«

Iskra-Aparati Ljubljana

Še premalo za izpolnitev mesečnega načrta

V septembru je bil absolutni obseg proizvodnje precej večji kot v »dopustniških« mesecih, vendar tudi to ni zadoščalo za izpolnitev visokega mesečnega proizvodnega načrta. Čeprav smo v zadnjo tretjino leta štartali z najboljšimi upi, da bomo ob boljši oskrbi z reprodukcijskimi gradivi in ob nekoliko povečanem številu sodelavcev načrtovane naloge uspešno dosegali in celo presegali, so nam nepredvideni izpadi električne energije vsaj v mesecu septembru to onemogočili. Nekaj celodnevnih izpadov v prvi polovici meseca smo kasneje kolikor toliko nadoknadili, vendar pri tem učinek zaradi nastalih motenj v proizvodnem ciklu ni bil enakovreden tistemu, ki bi bil lahko dosežen pri normalnem poteku proizvodnje, zlasti še, ker kasnejših nekajurnih dnevnih omejitev električne energije nismo mogli uspešno nadomestiti z doprinosi ali delom ob prostih sobotah.

Mesečni načrt proizvodnje smo dosegli s kazalnikom 83.59, kar daje 82,79 % kumulative. Pri tem sta oba kazalnika v proizvodnji za domače tržišče ugodnejša od kazalnikov za izvoz. Za domače potrebe smo izpolnili 84,04 % mesečnega in 84,77 % tričetrtletnega načrta, za izvoz pa smo naredili 81,72 % mesečnih in 74,43 % kumulativnih nalog.

Po posameznih skupinah izdelkov smo dosegli najboljše rezultate pri stikalnih aparatih. Ker smo dobili zaostale pošiljke delov za tipkala TB iz uvoza, smo lahko skoraj v celoti nadoknadili vse zaostanke in mesečno nalogo izpolnili s kazalnikom 326,75. S tem pa smo občutno popravili tudi kumulativo, ki je ob koncu tričetrtletja dosežena s kazalnikom 95,87. Ker pa smo imeli letos pri tipkalih tudi nekaj izvoza, ki v letnem dinamičnem načrtu ni bil predviden, lahko štejemo, da je kumulativa tako 100 % izpolnjena.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Iskra-Baterije Zmaj Ljubljana

Baterije z večjo energijo

Pozitivna elektroda je kisik, ki ga baterija črpa direktno iz zraka

V Iskri — Zmaju so izdelali novo vrsto baterije, ki pretvarja kemično energijo v električno na temelju tako imenovane depolarizacije. Pozitivna elektroda ni več manganov dioksid, kot v dosedanjih leclanchejevih členih, marveč kisik, ki ga črpa baterija neposredno iz zraka.

Poglavitna prednost novih baterij je v tem, da dajejo ob istih velikostih štiri do petkrat več električne energije, so pa le za približno 40 odstotkov dražje od dosedanjih. Baterije klasičnega leclanchejevega tipa so napajale porabnike npr. tranzistorizirane prenosne sprejemnike povprečno 30 ur, nove pa bodo kar 120 ur.

Zaradi počasne kemične reakcije in s tem počasnega pretvarjanja v električno energijo nove baterije niso primerne za porabnike velikih tokov npr. za razsvetljavo, marveč bolj za elektronske aparate polprevodniške tehnike, kjer jih v pretežni meri rabijo in kjer so izpolnile doslej občutno vrzel. Tovarna Iskra-Zmaj jih za sedaj izdeluje samo v 9-voltni izvedbi, oz. šest zaporedno vezanih členov skupaj s tehniško oznako 6 AF-22.

Zanimivo je, da so nove baterije sposobne za oddajo električne energije šele pol ure po tem, ko so odstranjene plastične folije, v katerih so zaprte. Ta čas je potreben, da baterije vsrkajo potrebno količino kisika iz zraka.

Lastniki malih elektronskih aparatov se bodo verjetno hitro ogreli za nove baterije, saj jih bo treba le nekajkrat na leto izmenjati in tudi prihranek bo občuten. M. K.

Lepo okolje — prijetno delo

Tovarna električnih aparatov na Savski cesti v Ljubljani — takšen je pogled v montažno dvorano, v kateri delavke in delavci delajo v svetlih in solidno urejenih delovnih pogojih, kar se nedvomno odraža tudi v njihovih delovnih dosežkih, iz leta v leto bolj pomembnih.

Sejem v Kranju

Na razstavišču v Savskem logu v Kranju so 12. oktobra odprli mednarodni sejem obrti in opreme. Poleg izdelkov zasebne in družbene obrti ter opreme je možno kupiti tudi blago za široko potrošnjo in kmetijsko mehanizacijo. Poleg tega so pripravili tudi razstavo o obrtnih poklicih.

Svojo razstavo so pripravili tudi gobarji. Za ženske pa je vsekakor najbolj zanimiva modna revija, in to vsak dan v času sejma, ki bo odprt do 21. oktobra.

Kaj bomo v ZZA združili kot skupno funkcijo ZP

(Nadaljevanje s 1. strani)

Tretji način ustvarjanja plana, ki je najpomembnejši in za katerega bi se morali v Iskri najbolj zavzemati, pa zadeva vprašanje samoupravnega odločanja neposrednih proizvajalcev v TOZD. Čim se namreč TOZD združijo v nek sistem, da bi dosegle večjo gospodarsko moč in sigurnost, so kriteriji pravilnosti pri vrednotenju posameznih planov vezani na ta sistem in obseg možnih variant samoupravnih odločitev posamezne TOZD se s tem nujno omeji. Izredno pomembno je sedaj, da se podpisnice sporazuma odločijo, na kakšen način bodo kovale plan sistema in kako bodo prilagajale odločanje v TOZD interesom skupnega plana. Šele z dogovorom, da bo plan ZP optimiziran plan s stališča sistema, bo Iskra naredila korak k novi kvaliteti notranjih odnosov.

Seveda ostane v predlogu sporazuma nadaljnje odprto vprašanje, kje in kako v ZP planiranje uresničiti. Po našem mnenju mora biti to poklicna ekipa, ki sodi v poslovodni kolegij ZP. Kot strokovna telesa pa ta ekipa uporablja službo za marketing v Iskra Commerce, tehnično analizo tržišča in službo za zaščito industrijske lastnine ZZA, kadrovsko službo, banko Iskre in odgovarjajoče službe proizvodnih TOZD, ki dajejo podatke o stanju kvalitete in kvantitete proizvodnega potenciala in ki že v fazi nastajanja planov v posameznih TOZD dajejo osnovne smernice, s katerimi je pozneje olajšano optimiziranje plana.

Erik Vrenko

Poslovni informacijski sistem za ZP nujnost

V času sprejemanja novega samoupravnega sporazuma, torej v času določene samoupravne, strukturalne in funkcionalne reorganizacije ISKRE se kaže potreba po kvalitativni spremembi vloge ZP, kot najvišjega nivoja združenega dela. Kvalitativna sprememba se pojmuje v sistemskem obravnavanju poslovnih procesov na nivoju ZP z namenom kontroliranega usmerjanja in krmiljenja teh, ne da bi pri tem samoupravne pravice TOZD-ov bile prizadete.

Za dosego tega pa prav gotovo ni zadosti določiti skupno politiko s smernicami oziroma skupne plane, ki so poenostavljena sinteza parcialnih planov posameznih delovnih organizacij. Če se tako pride do podatkov z informacijsko težo o ciljih in omejitvah za določeno časovno obdobje, je s tem narejen šele osnovni okvir, znotraj katerega je treba sistemsko obdelati poslovne parametre s sodobnimi ekonomsko-organizacijskimi modeli in tehnikami.

Uspešen sistem mora torej enakovredno obravnavati cilje skupne politike in strategije ter operativne zahteve. Zato je treba priti do čimbolj relevantnih informacij, ki jih zahteva v naprej definirani sistem.

Sistem o katerem govorim, je dejansko sistem informacij v poslovanju na podlagi katerega bodo samoupravni in izvršilni organi lahko učinkoviteje upravljali, vodili in kontrolirali poslovne procese.

V industriji, komerciali, bankah, povzroča nenehen porast kompleksnosti poslovanja tudi porast potreb po informacijah. Posledica tega je naraščajoča potreba po pretočni strukturi z ozirom na obseg in akutnost preskrbe vodstva z informacijami. V modernih pogojih poslovanja le moderni sistemi, ki so računalniško orientirani, lahko preskrbijo vodstvu ustrezne informacije.

Koordinacijska in usmerjevalna vloga ZP ob specifično združeni proizvodnji, komerciali in banki je prav gotovo sila zahtevna — zaradi izredne kompleksnosti pa je izvedljiva le s pomočjo enotnih informacijskih sistemov za posamezne poslovne procese, ki v perspektivi težijo k integriteti. Lotiti se realizacije tega pa je nujno, predvsem iz dveh razlogov: prvič, ker mora obstajati tendenca, da se ob združitvi dosežejo ugodnejši pogoji za eksistenco in razvoj vseh in drugič, zaradi poštenega odnosa do samoupravljanja, saj tudi to ni življenjsko brez objektivnega informiranja.

To o čem govorim, presega meje nekakšne naloge, ki bi se dala enostavno formulirati, zastaviti in izdelati, na kar bi delo bilo opravljeno. Gre v resnici za kompleksno dejavnost obravnavanja poslovnih informacij, kateri je treba omogočiti življenjski prostor v ZP, jo spodbujati in razvijati, da lahko sledi izredno dinamični spremembi notranjih in zunanjih pogojev delovanja.

Za konstruktivno obravnavanje te problematike v ZP ne bo odveč, če na kratko pojasnim njeno vsebino.

Najprej moramo natanko ločiti »informacijo« kot sredstvo in »samoupravljanje, vodenje, načrtovanje in planiranje« kot funkcijo, katerim naj to sredstvo učinkovito služi. Nadalje se je treba zavedati, da so funkcije načrtovanja, planiranja in vodenja dejansko priprava na uspešno funkcijo samoupravljanja in ji v celoti morajo biti podrejene.

Za samoupravljanje je najbolj bistvena formulacija ciljev in omejitev. Cilji so usmeritev naših teženj, omejitve pa meje, katere ne smemo prekoračiti, ko si prizadevamo doseči svoje cilje. Proces kontrole je pomemben del samoupravljanja. Gre za ugotavljanje odklonov od napovedanih ciljev in omejitev. Ob primerjavi rezultatov z načrti, ki »simulirajo prihodnost« dobimo osnovo za analizo situacije. Ker je splošen pojav, da je treba sočasno kontrolirati več ciljev in omejitev, smo pred dejstvom, da brez poslovnih informacijskih sistemov tega ne zmoremo. Pride do nujnega poenostavljanja dejanskega stanja, kot posledica pa so neučinkovite odločitve. Glede na ta spoznanja lahko postavimo nekaj okvirnih zahtev, na katere je treba biti pozoren pri izgradnji informacijskega sistema.

Na začetku zapišimo aksiom, ki ga je treba vedno imeti pred očmi: ni »dokončnega« informacijskega sistema v samoupravljanju — uspešnost sistema pa je odvisna od nenehnega razvoja. Z drugimi besedami; uspešni informacijski sistemi so prilagodljivi in evolucionarni, kar pomeni, da se bodo razvijali vzporedno z uporabnikovimi spoznanji.

Sistem se mora podrediti organizacijski strukturi podjetja in razdeliti pristojnosti oziroma odgovornosti tako, da je moč točno meriti dejavnost vseh udeleženih v procesu, glede na njihov doprinos k skupnim ciljem.

Mora zagotoviti identificiranje in izbor med različnimi možnimi ukrepi ter kontrolo izvajanja teh v procesu doseganja končnih ciljev.

Sistem naj posveča veliko pozornost informacijam o zunanjih in notranjih faktorjih, ki znajo biti odločilni za uspešnost ali neuspešnost podjetja.

Zagotoviti je treba fleksibilnost, ki bo omogočala regeneracije v informacijskem sistemu z ozirom na novo nastalo problematiko in zahteve.

Sistem je treba nenehno izboljševati, vendar ga ne smemo motiti z manj pomembnimi detajli.

Podatki v sistemu naj zajemajo preteklost, sedanjost in prihodnost; vsebinsko pa naj so čimbolj kompletni.

Samoupravni in izvršilni organi morajo biti aktivno udeleženi pri informacijskem sistemu, morajo ga odobriti in nadzirati. Struktura sistema mora biti dostopna in razumljiva vsem uporabnikom.

Kar zadeva računalnik kot učinkovito orodje v sistemu ugotovimo le to, da ga je treba uporabljati z veliko mero razsodnosti, ker pretirana uporaba računalnikov še ne pomeni, da bodo informacije učinkovite.

Pri izgradnji informacijskih sistemov nastopa še cela vrsta problemov in zahtev — formalizacija, kvantifikacija, iteracija, merljivost, toleranca, itd. Kompleksnost in zahtevnost je to dejavnost izoblikovala v novo znanstveno vedo — informatiko. Za nas je predvsem pomemben njen aplikativni značaj in povezovanje z življenjsko prakso. Ustreči praktični uporabnosti v naših razmerah nam je lahko izhodišče pri nadaljnjem delu. Ker informacijski sistemi niso prenosljivi, ni druge poti kot, da jih sami postopoma razvijamo in uvajamo.

Osnovne pogoje za resno zastavitev te dejavnosti v ZP smatram, da imamo. Predvsem je to zavest, da samoupravljanje in vodenje nujno potrebuje za uspešno izvajanje svojih nalog, učinkovit in življenjski sistem informiranja. To spoznanje je predpogoj za zavestno in enotno stališče ZP, ko se odloča za to dejavnost. Ker obstaja tudi nujen minimum strokovnega kadra (področni strokovnjaki, sistemski analitiki, programerji, operativci) s precejšnimi izkušnjami in zadovoljiv računalniški hardware, je odločitev tudi s te plati možno utemeljiti.

Finančna baza za to dejavnost v ZP ne bi smela biti odločilna ovira. Lahko kvečjemu vpliva na intenzivnost in obseg dela.

Vse kaže na to, da je dejavnost smotrno razvijati v organizaciji skupnega pomena, ki naj bo:

— specializirana, z že določenim renomejem in izkušnjami na tem področju;
— v tesni povezavi z bazo (TOZD) po vsej poslovni problematiki in najvišjo ravnijo ZP;
— vajena teamskega in koordinacijskega dela;
— izven morebitnih nezaželenih vplivov, ki bi lahko motili objektivno in enakopravno upoštevanje vseh;
— delegatsko upravljanje v zadevah skupnega pomena.

Na podlagi teh ugotovitev predlagam, da se sedanja dejavnost CAOP, ki obsega:

— projektiranje, uvajanje in kontrolo informacijskih operativnih sistemov ter organizacije poslovanja;
— izkoriščanje sredstev za AOP in programiranje;
— vzdrževanje, ažuriranje in izvajanje rednih obdelav na računalniškem sistemu;
— koordinacijo med uporabniki po predmetni problematiki;

dopolni z dejavnostjo naslednje vsebine:

— raziskava, razvoj in aplikacije informacijskih sistemov na računalniških sistemih za ZP ter naj se temu primerno najde ustrezno mesto za CAOP v samoupravnem sporazumu.

Skozi to dejavnost naj bi bila zagotovljena izgradnja enotnih informacijskih sistemov na ravni ZP (za gospodarsko-finančno, plansko-razvojno, komercialno, bančno, kadrovsko-socialno področje, itd.) z namenom postopnega oblikovanja integralnega informacijskega sistema, ki bo podlaga samoupravnim in izvršilnim organom za usmerjanje skupne politike, odločanje ter opravljanje in kontrolo poslovnih procesov.

Miodrag Staparski

Poziv rdečega križa

Rdeči križ Jugoslavije vabi vse občane, da se vključijo v prostovoljno krvodajalsko akcijo in tako pomagajo reševati življenja žrtev izraelske agresije na Bližnjem vzhodu. RK Jugoslavije, ki vodi akcijo skupaj s SZDL, poziva k sodelovanju tudi druge družbenopolitične organizacije. Občani bodo v Sloveniji lahko darovali kri ob rednih krvodajalskih akcijah, izredna krvodajalska akcija pa bo na Zavodu za transfuzijo krvi v Šlajmarjevi 6 v Ljubljani od danes do ponedeljka od 7. do 12. ure.

V ponedeljek 15. 10. 1973 je predsednik prireditvenega odbora prireditve »V Ljubljani se dobimo«, Jože Pacek podelil predstavnikom podjetja, samoupravnih organov in družbeno političnih organizacij Iskra Commerce pismeno zahvalo za uspešno sodelovanje v tej akciji. Tudi obrat servisa Vič je za izvrstno ozvočenje dobil pismeno zahvalo.

Še premalo za izpolnitev mesečnega načrta

(Nadaljevanje s 1. strani)

V skupini industrijskih elektronskih naprav smo za domači trg izdelali 81,55 % izdelkov po predvidenem načrtu, oz. 88,01 % kumulative. Proizvodnja za izvoz je bila še ugodnejša, saj je kazalnik izpolnitve 90,75, v kumulativi pa je kazalnik 68,07.

Najbolj so se izpadi v mesečni proizvodnji odrazili v skupini zaščitnih relejev, elementov avtomatike in signalnih naprav, ker je tu največ tekoče proizvodnje na linijah in so zato izpadi skoraj nenadomestljivi. Za jugoslovanske kupce smo v septembru izdelali le 76,07 % predvidenega obsega po dinamičnem načrtu, kumulativa pa je 81,94. V izvozu smo bili nekoliko uspešnejši, saj je kazalnik 78,16, v kumulativi pa smo izdelali le dobre tri četrtine naloge do konca septembra.

Pri rezervnih delih in pri uslugah smo v tem mesecu zopet zabeležili lep uspeh, saj je kazalnik kar 208,32, v kumulativi pa je kazalnik kljub temu še vedno le 80,60.

Podatki dokazujejo, da letošnjega proizvodnega načrta v celoti ne bomo mogli izpolniti, saj bi morali v zadnjem trimesečju delati mesečno skoraj 95 % več kot smo naredili v mesecu septembru, če bi želeli načrt v celoti izpolniti. Takšno povečanje obsega proizvodnje pa ni niti možno, niti smiselno. Zato moramo stremeti, da v preostalih treh mesecih leta storimo vse, da se zaostanek ne bi povečeval, ampak da bi ga vsaj za kakšen odstotek ublažili. Ta naloga ni nedosegljiva in nas še posebno obvezuje, da bomo v l. 1974 lahko uspešno reševali načrtovane naloge, ki bodo bistveno večje od letošnjih.

Poleg potrebnega povečanja števila proizvodnih delavcev, posebno v montažah na Savski cesti in v Dobrem polju, kar je že v teku, bomo morali v spremljajočih službah to problematiko reševati predvsem z bistvenim izboljšanjem kvalitete, kvantitete in odgovornosti pri lastnem delu. Pri tem pa je pomembno, da gledamo vsako nalogo naprej kompleksno, kot enoten proizvodni proces, problematiko pa definiramo v tem sklopu čim bolj konkretno in čimbolj razvito na posamezne faze. Tako bo vsak izvrševalec podrobno vedel za svoj del naloge in bo za njeno izpolnitev tudi nosil polno odgovornost, pri tem pa bo lahko ustvarjalno sodeloval, ker bo seznanjen s končnimi cilji, ki jih pri posamezni akciji želimo doseči. Končno pa mora to pomeniti približno 20 do 25 % večji obseg proizvodnje po mesecih v zadnjem trimesečju, če posamezni mesec primerjamo z letošnjim septembrom.

—L—

Po proslavi v Starih žagah

Obdobje od junija 1944 do maja 1945

(Nadaljevanje in konec)

Vse te postaje so tedaj imele akumulatorje in ročne generatorje. Največ dela je bilo s previjanjem generatorjev na ročni pogon. Ti so namreč kar po vrsti v najkrajšem času pregorevali in je bilo treba končno previti prav vse, tudi popolnoma nove. Imeli so tovarniško napako, ker med navitjem 2 x 500 V in 12 V skoraj ni bilo izolacije. Morali so spremeniti navitje in ker niso imeli navijalnega stroja, so izdelali tuljave za vlaganje. Navitje so preračunali, delo pa je vodil Albert Kirn in je teklo kar na tekočem traku. Teh postaj je bilo okoli 140, zato je bilo tudi popravil zelo veliko; polnilnica akumulatorjev je bila zato stalno zasedena.

Drugo veliko delo pa je predstavljalo popravilo sprejemnikov. Nosili so jih v delavnico od blizu in daleč, celo z ozemlja onstran Kolpe. Vsak mesec so jih popravili prek 200. Ključavničarji pa so za potrebe delavnic izdelovali različno orodje kot prebijala, štance, rezila. graversko orodje in drugo. Kot material so uporabljali stare tračnice in osi.

Tudi izdelava novih aparatov ni izostala. Po naročilu iz baze 20 je bilo izdelanih za razne člane baze 8 super sprejemnikov. Po zamisli Staneta in Mitje jih je v glavnem izdelal Mitja, seveda s pomočjo tovarišev iz radiodelavnic, mehanikov, kleparjev in mizarjev. Aparati so bili prilagojeni tehničnim možnostim uporabnikov; ker so bili namenjeni za bazo, kjer je bila na razpolago istosmerna napetost, so bili opremljeni z uporovno cevjo. Sprejemnik je imel 4 elektronke, glavni poudarek v konstrukciji pa je bil na sprejemu kratkih valov. Delo je bilo opravljeno v zimi 1944—45.

Zidarji, tesarji in mizarji so bili zaposleni pri raznih adaptacijah, pri izdelavi delovnih miz, klopi, pogradov, popravilih mlinskega kolesa, korit in posebnih naročil. Nov izdelek delavnic v tem času je bil stroj za obrezovanje publikacij. Konstruiral ga je Milan, izdelal pa ključavničar Marjan Treven in tiskarji so bili z njim nadvse zadovoljni.

Ogrodje stroja je predstavljala močna deska, nanjo je bil pritrjen nekakšen most z vodili za nož, ki se je prek vzvodov pomikal vertikalno gor in dol. 2 cm debelo papirno plast je nož odrezal gladko kot sir, so rekli tiskarji. Nož je bil prekovan list stare vagonske vzmeti, ki jo je predelal Tine.

Na sploh široko razvejana dejavnost delavnic je zahtevala tudi solidno preskrbo z električno energijo. Omenjeno veliko vodno kolo je to nalogo res dobro opravljalo. Gnalo je 4 kW generator za enosmerni tok. Ta je dajal dovolj moči za vse potrebe delavnic. Težave pa so bile z regulacijo napetosti zaradi nihanja vodnega pretoka, saj je bilo na tem kraškem potoku še posebno izrazito. Milan se je od nekdanjih predavanj prav dobro spominjal različnih imenitnih regulatorjev, žal pa si s tem tukaj ni mogel pomagati. Nekaj so dosegla s človeškim kompjutorjem in zapiranjem vode na roko, nekaj pa z dodatnim vključevanjem obremenjevalnih uporov, tako da ni bilo nikoli dolgčas. To lahko potrdita Fricek in Slavc, ki sta to muhasto vodo krotila. Za spravljanje materiala so zgradili bunker, oddaljen kakih 200 metrov od radiodelavnice. Izkopan je bil deloma v skali, kakih 50 metrov nad dolino. Opažen je bil z deskami in pokrit s pločevinasto streho, ki so jo prekrili s travno rušo in izravnali s terenom. Bunker je meril 3 x 3 x 2 m, bil je suh in dobro skrit. Imel je samo to napako, da je bil premajhen. Drugi bunker je bil še manjši in skrit pod radiodelavnico. Seveda sta bila oba skupaj odločno premajhna, da bi ob nevarnosti lahko poskrili vanju vse, kar je bilo treba spraviti. Delavnice so imele že precej več opreme in materiala, iz dneva v dan je raslo število izdelkov in aparatov, ki so bili v popravilu in če bi hoteli vse to skriti, bi morali imeti kar precej bunkerjev. Vendar so se čutili razmeroma varne, ker je bila v vasi artilerijska brigada in včasih tudi zaščitna četa Glavnega štaba. Poleg tega so imeli dobro organizirano stražarsko in obveščevalno službo. Zgodilo se je sicer, da so morali od jeseni 1944 do pomladi 1945 trikrat prenehati delati in pospravljati, vendar sovražnik v njihovo dolino ni več vdrl. Ob taki priložnosti je takoj stopil v akcijo Janez, ki je vedno vodil patrolo v izvidnico, proti Starim žagam, Novi gori ter na ono stran v smeri Uršnih sel. Na srečo na sovražnika nikoli ni naletel. Od treh primerov »pospravljanja« je bil samo eden resnejšega pomena. Takrat je večja skupina Nemcev in domobrancev z nekaj tanki prodrla prek Podturna nekako do Opčic, pa jih je ustavil Šiška s svojo tankovsko brigado. Bilo je lepega jesenskega dne, ko je zapel telefon, oglasil se je telefonist artilerijske brigade, ki je bila nastanjena v Črmošnjicah, z novico, da Nemci prodirajo proti Starim žagam. Treba je bilo pospraviti! To pa ni bilo tako preprosto, izkazalo se je, da temeljitega pospravljanja sploh ni mogoče več opraviti. Stvari, priprav, materiala, orodja, izdelkov itd. je bilo mnogo preveč, da bi jih sprejel za to pripravljen prostor pod mostom pri vhodu v glavno poslopje, čeprav je pospravljanje trajalo od jutra do 11. ure dopoldne. Dobro so bile skrite samo najvrednejše stvari in instrumenti. Nato so se umaknili v skupinah na za tak primer pripravljeno mesto nad Srednjo vasjo ter zavzeli položaj na grebenastem prelazu ter tam ostali do večera in tudi čez noč. Doli na cesto je molel iz grmovja pripravljen protitankovski top artilerijske brigade iz Črmošnjic. Operativni oficir za enoto 99d je bil ob takih priložnostih Lipe.

Nasploh je bila varnost delavnic v Črmošnjicah večja kot v prejšnjem času v Novi gori. Bližina artilerijske brigade, ki je bila že ob svojem operativnem položaju dobro obveščena, je nudila določeno varnost, da bo, kakor je bilo dogovorjeno, obveščena za tak primer tudi delavnica. Morda so se celo čutili preveč varne, saj so ob drugi priložnosti, ko so zvedeli za premik sovražnih enot v smeri Uršna sela—Nova gora, sicer pospravili, vendar so čakali do nadaljnjega doma. Ves dan je lil dež in tudi ponoči. Janez je organiziral dve patroli, ki sta izmenoma krožili premočeni do kože skoraj do jutra, ko so dobili obvestilo, da so kolono zaustavili na drugi strani našega grebena.

Jeseni 1944 so se delavnice obogatile z novimi zalogami. Letalo, ki je moralo zasilno pristati v Gribljah, jim je nudilo izredno bogat vir instrumentov, motorjev, kolesc, sestavnih delov različnih aparatov, žic, aluminija in še marsičesa drugega. Nekatere od teh stvari so uporabljali prav do konca vojne.

Nasploh se je oskrbovanje delavnic z opremo in materialom od jeseni naprej naglo izboljševalo. Naročili so lahko vse, kar so za delo potrebovali, od žic, elektronskih elementov, posebnih materialov, raznih instrumentov do strokovnih knjig. Zveza z bazo v Bariju je nudila dotlej neslutene možnosti oskrbovanja,

Glavni direktor Iskra Commerce Anton Stipanič (sedi na levi) in direktor podjetja PTT Subotica Janko Pejanović sta podpisala pogodbo o modernizaciji in avtomatizaciji telefonskega omrežja na subotiškem področju.

Pogodba s PTT podjetjem v Subotici

Minuli petek je v prostorih Iskra Commerce podpisalo podjetje PTT iz Subotice pogodbo, s katero je Iskra prevzela vsa dela za razširitev sedanje glavne avtomatske telefonske centrale v Subotici — in sicer za 400 medkrajevnih zvez — in povezavo te centrale z novo tranzitno telefonsko centralo Metaconta 10 C, ki jo bo po že sklenjeni pogodbi montirala Iskra v Novem Sadu. Mimo tega bodo naši monterji prilagodili glavno centralo tudi za medkrajevni promet.

Poleg tega obsega pogodba tudi dobavo in montažo Iskrine opreme za dve rajonski in devet končnih avtomatskih telefonskih central, vseh na subotiškem poštnem teritoriju.

Čeprav bo to velika investicija, veljala bo nad 16 milijonov dinarjev, bodo z njo pokrite le najnujnejše potrebe tega poštnega okoliša, prav tako ne bo še docela dokončana avtomatizacija in modernizacija vsega telefonskega omrežja. Z deli pa bo vendar storjen velik korak naprej. Naslednji bo po vsej verjetnosti še postavitev moderne telefonske centrale Metaconta 10 C na samem subotiškem področju.

Pogodbo sta podpisala direktorja Janko Pejanović za podjetje PTT Subotica in Anton Stipanič za Iskra Commerce.

Ob tej priliki je v krajšem nagovoru povedal direktor Janko Pejanović, da podpis pogodbe nekako sovpada z desetletnico plodnega sodelovanja med PTT Subotico in Iskro. Dela za avtomatizacijo poštnega telefonskega prometa so se namreč pričela v začetku leta 1973 in kot prva centrala je začela delovati 8. marca Senta s 1000 lokalnimi priključki, nato Kanjiža 5. februarja 1966, glavna centrala v Subotici 1. septembra 1967 z 200 medkrajevnimi zvezami in 1000 lokalnimi priključki. Pri tem je bila glavna teža v prilagoditvi sistema Iskra 58 na obstoječi sistem Rotary. Naše podjetje je ta problem zelo uspešno rešilo in dokazalo izredno prilagodljivost in zmogljivost svojega sistema.

V naslednjem obdobju so pričele obratovati ATC: 25. decembra 1967 Palič, 23. marca 1968 Bajmok, 6. marca 1971 pa so strokovnjaki Iskre izmenjali sistem ARK 335 Nikole Tesle s sistemom Iskra 58 na področju Bačke Topole z izjemo Stare Moravice in Pačira, kjer bo s sedanjo pogodbo izmenjan sistem in s tem dokončana avtomatizacija telefonskega prometa na področju Subotice.

Če primerjamo napredek telefonskega prometa z razpoložljivimi kapacitetami je bila slika takale: l. 1950 je imelo mesto Subotica 1500 telefonskih priključkov, l. 1968 pa že 5300, ali na 100 prebivalcev 1,82 telefonov. Danes se je število telefonov povzpelo na 13.000, ali 4,5 priključenih telefonov na 100 prebivalcev. Z realizacijo sedanje pogodbe bo imelo podjetje PTT Subotica glavno centralo z 900 medkrajevnimi zvezami in približno 20.000 lokalnimi priključki, kar ustreza 7,5 telefonskih aparatov na 100 prebivalcev.

V desetih letih odkar datira to plodno sodelovanje med PTT Subotico in Iskro je poraslo število priključkov za šestkrat in za šestkrat se je povečal tudi celoten dohodek podjetja PTT.

Direktor PTT Subotica Janko Pejanović je zaključil, da je bil ves ta program izpeljan ob zglednem sodelovanju obeh podjetij, oz. njunih strokovnjakov in, da si želi, da bi to sodelovanje samo še nadaljevali in ga poglobili v interesu obeh.

Glavni diektor Iskra Commerce se je prisrčno zahvalil za izkazano zaupanje in poudaril, da temelji sodelovanje na realnih dejstvih mimo vseh poslovnih težav, ki zadevajo obe podjetji. Iskra ima na široko odprta vrata za sodelovanje, ki ni samo plod čistih poslovnih interesov, zato bo skušala dosedanje zaupanje poglobiti in z delom dokazati njegovo upravičenost.

Ob koncu kratke svečanosti ob podpisu pogodbe je podaril glavni direktor Iskra Commerce Anton Stipanič predstavnikom PTT Subotica še dve skromni, a praktični darili: dva moderna telefonska aparata ATA 40. **Marjan Kralj**

Domača industrija sposoben partner tudi za najtežje naloge

V naši državi pripravljajo v bližnji prihodnosti prav gotovo eno največjih povojnih investicij — to je izgradnjo 380 kilovoltnega prenosnega sistema, čigar prva faza naj bi bila končana že v letu 1975. Celotna investicija po že izdelanem elaboratu bo znašala 4,3 milijarde dinarjev, pri čemer je Mednarodna banka za obnovo tudi že odobrila 75 milijonov dolarjev kredita.

Spričo tega, da bi utegnila biti domača industrija pri nadaljnjih desetih licitacijah za dela pri tej investiciji odrinjena, kot je bila zagrebška tovarna »Rade Končar«, ko je dobavo transformatorjev namesto nje dobilo italijansko podjetje, ki je lahko ponudilo za 30 % cenejšo dobavo, je bil v okviru letošnjega jesenskega zagrebškega velesejma v Iskrinem paviljonu razgovor naših gospodarstvenikov in strokovnjakov, o možnostih naše industrije za učinkovitejši nastop na omenjenih nadaljnjih licitacijah za izgradnjo tako pomembnega energetskega objekta.

Na tem razgovoru je generalni direktor ZP Iskra Vladimir Logar poudaril, da je Iskra svoj nastop na letošnjem jesenskem zagrebškem velesejmu namenila zlasti temu, da bi prikazala svoje dosežke na področju proizvodnje naprav za energetiko, kamor v zadnjem času posega vse bolj intenzivno in učinkovito. S tem nastopom je Iskra hotela opozoriti tudi na svojo željo, da bi našemu elektro gospodarstvu začela dobavljati ne samo posamezne elemente in podsestave, kot doslej, pač pa tudi kompletne naprave in sisteme. Nadalje je poudaril, da se Iskra želi, skupno s svojimi kooperanti v Poslovnem združenju za energetiko: Litostrojem, Metalno, IMV, MV, Hidromontažo, Gradisom in drugimi, intenzivno vključiti v kompleksno izgradnjo novih elektroenergetskih objektov, oz. kompleksno modernizacijo obstoječih objektov. »Računamo, da bo ta naša odločitev našla razumevanje in podporo jugoslovanskih elektrogospodarskih organizacij, hkrati pa tudi obljubljamo, da bomo storili vse, da bi opravičili takšno zaupanje in najbolje izpolnili naše obveznosti do investitorjev«, je dejal generalni direktor ZP Iskra.

V razgovor so posegli vsi vidnejši predstavniki elektrogospodarskih organizacij, vendar iz njihovih izvajanj povzemamo le nekatera bistvena mnenja, ki se nanašajo na možnosti in sposobnosti Iskre na tem področju. Eden izmed prvih strokovnjakov, ki se je oglasil k besedi, je bil inž. Nikola Jablan iz Črnogorskih elektrarn v Nikšiču, čigar mnenje o Iskri je bilo naslednje: »Doslej z Iskro nisem imel nekih večjih izkušenj, vendar po tem, kar slišim od ljudi, ki delajo na tem področju in po tem, kar sem videl na Iskrinem razstavnem prostoru sem prepričan, da ima Iskra že dovolj elementov, ki bi jih lahko koristno ugradila v ta sistem«.

Inž. Franjo Božuta iz »elektroprenosa« v Sarajevu je menil, da je Iskra, zlasti s svojimi kooperanti (mislil je pri tem zlasti na kooperacijo s firmo ASEA) popolnoma uspela. »S to opremo Iskra lahko prispeva viden delež pri opremi za zaščito 380 kilovoltne mreže. Prav tako pa bi verjetno lahko ustvarila s svojimi kooperanti tudi preostali asortiment tovrstne opreme, ki je na sejmu še nismo videli.«

Inž. Branko Bošnjak iz Dravskih elektrarn v Mariboru: »Menim, da je naša industrija sposobna izdelati 80 % potrebne opreme za predvideni objekt, vendar pa, ker se tovrstna proizvodnja pri nas šele začenja in, ker se na te zahteve še ni dovolj pripravila, bo prav gotovo evropska industrija morala pri tako velikem objektu še marsikaj dobaviti in opremiti. Glede tega, kar pa je videti tu, na razstavnem prostoru Iskre, pa mislim, da je Iskra s svojimi kooperanti sposobna zadovoljiti potrebe tega sistema z določenimi napravami in aparaturami, kajti mnogi izmed le-teh že imajo priznanja in Iskra je že daleč poznana kot soliden proizvajalec in tudi ima pogoje za takšno veliko serijsko proizvodnjo.«

»Iskra po mojem mnenju,« je dejal Branko Hribar iz Savskih elektrarn v Ljubljani, »lahko v celoti zadovolji potrebe sistema po nizkonapetostni strani, ker je to njena domena. Tega, jasno, ne bi mogel reči za visokonapetostno opremo, ker v tej smeri doslej pač ni bila specializirana. Kot elektrogospodarstvenik dobro poznam njen asortiment, prav to pa me tudi prepričuje, da lahko zagotovi vse naprave z nizkonapetostnega področja, ker je tudi sistema 110 in 220 kilovoltov opremila z večino tovrstnih naprav

(Dalje na zadnji strani)

Iskrine novosti s področja elektroenergetike na zagrebškem velesejmu

Industrija in univerza z roko v roki

Pogovor z dipl. inž. dr. Lojzetom Vodovnikom, profesorjem in prodekanom elektrotehnične fakultete, o razstavi »Sodobna elektronika 73« — objavljen v »Dnevniku«.

Dvajseto mednarodno razstavo elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije in nuklearne tehnike »Sodobna elektronika 73« so strokovnjaki, domači in tuji, pa tudi številni obiskovalci Gospodarskega razstavišča zelo ugodno ocenili. Povsem razumljivo je, da si je razstavo ogledal tudi dipl. inž. dr. Lojze Vodovnik, profesor in prodekan elektrotehnične fakultete; z njim smo se tudi pogovarjali.

»Kako bi ocenili Sodobno elektroniko 73?«

»Priznati moram, da je odlično pripravljena.«

»Primerjajte jo z razstavami prejšnjih let!«

»Nedvomno je letošnja doslej najboljša.«

»Se strinjate s tistimi, ki trdijo, da je po kvaliteti in zasedbi med prvimi v Evropi?«

»Mislim, da je ljubljanski prikaz dosežkov v elektroniki resnično eden izmed vodilnih na našem kontinentu. Na redkih razstavah v svetu bi lahko videli izredno bogato izbrano elektroniko na tako relativno majhnem prostoru, kot je Gospodarsko razstavišče.«

»Kaj bi povedali o slovenskih zastopnikih in njihovih prikazanih izdelkih?«

»Najprej vam moram povedati, da bo to povsem moje osebno mnenje. Torej, z zanimanjem sem si ogledal **Iskrino** elektronsko avtomatsko telefonsko centralo Metaconta, ki na razstavi predstavlja enkratno novost v telefoniji — Metaconta je ta trenutek gotovo eden največjih dosežkov na tem področju. Ko že govorim o Iskri, naj omenim še števce, ki so narejeni z elementi mikrotehnike, Prav ta primer mikrotehnike pa je dokazal, kako dobro je, če sodelujeta industrija na eni strani in univerza na drugi.«

»Je sodelovanje industrija — univerza in inštituti pri nas slabo razvito?«

»Danes se z dobrim sodelovanjem še ne moremo pohvaliti, za večji napredek naše elektronike pa bi bilo to vsekakor nujno. Z veseljem pa lahko ugotovimo, da so stiki vse bolj pogostejši, da se razvijajo — industrija se je počasi že začela zavedati, kakšno prednost takšno sodelovanje lahko zanje pomeni.«

---

njihove zahteve pa so bile uresničene v štirinajstih dneh do enega meseca, kar je bilo za značaj dela in obseg tudi neobhodno potrebno. Glavno breme oskrbe z materialom v tem času je ležalo na skladiščniku Cirilu Lavrič, ki je zbiral potrebe ter naročal material prek Kolbenza in Doberleta. Prav tako je tudi on opravljal glavno fizično delo pri prenašanju materiala iz delavnic v bunker in po potrebah delavnic spet nazaj. Dnevno je prehodil vse kot 10-krat pot od delavnic do bunkerja. Zgodaj spomladi 1945 je bil zgrajen v oddaljenosti ca. 20 minut od delavnic še en bunker za material, globoko v gošči. Zanj so vedeli Ciril, Doberlet in tesar (najbrž je bil to Matija Stegne), ki je opravil gradbena dela. Prva dva sta že pokojna, vsi trije pa so takoj po osvoboditvi iskali tisti bunker, pa ga niso več našli, tako dobro je bil »spravljen«. V tem obdobju se je število sodelavcev zelo povečalo. V delavnice so prihajali borci iz primorskih krajev in zasavskih rudniških revirjev. Večinoma so bili izučeni v kakšnem tehničnem poklicu kot radiomehaniki, elektrotehniki, finomehaniki, strugarji itd. Z oktobrom, ali celo že septembra, so delavnice dobile novega komisarja Franca Klemenca; na tem mestu je ostal prav do konca vojne. Številnost delovnih rok predstavlja tudi številnost lačnih ust. Preskrba je bila še vedno skromna, na neslano jed so se že kar navadili. Mitja, ki je imel vedno precej oster jezik, si je dal duška s tem, da je obsodil kuharja Dežmana, češ, da nima fantazije. Večni neslani koruzni močnik ali prežganka za zajtrk, opoldne in za večerjo pa krompirjevo-fižolova enolončnica, je bil preprost menu, ki ga je prekinila včasih kaka mesna juha, če se je posrečilo intendantu Jožetu dobiti kos goveda.

Ob nedeljah je bil prost dan. Delovni dan se je začel ob pol sedmih in se je ob 7. uri zaključil z enournim odmorom za kosilo. Ves teden so fantje govorili o Beli krajini. Prve dni v tednu, kako je bilo v nedeljo, zadnje dni pa, kako bo in kam bodo šli. Vodja Milan je imel hude težave ob sobotah, da je odločil, kdo bo lahko šel in kdo ne, saj delavnice niso mogle ostati osamljene. Prednost so imeli, sevé, Belokranjci, saj se je tudi onim, ki so ostali doma, izplačalo; vedno so se vračali s priboljškom, z domačim kruhom, pogačo, ali celo pečenko.

V jesenskih dneh 1944 je obiskal delavnice 99d komandant Dušan Kveder. Takrat so delavnice spadale kot 3. bataljon k 14. brigadi (zaščitni) GŠS. Milan mu je raportiral kot se to vojaku spodobi. Pri tem je komandant opazil mizerno obleko in opremo fantov, kar je bistveno pomagalo kasneje pri razgovoru o obleki za celo moštvo med Milanom in intendantom Glavnega štaba Povhom. Res so pred zimo 1944 dobili vsi nove uniforme, čevlje, nogavice, plašče, titovke, srajce po angleški in kanadski modi. Enota se je oblekla od glave do peta. Obenem je bila obnovljena celotna oborožitev, vsi so dobili angleške puške, vodja 99d pa rusko brzostrelko.

Osebni standard je porasel tudi z novo pridobitvijo; pred zimo je delavnica dobila kopalnico. Instalirana je bila v srednji stavbi, kjer je bilo približno dva metra nivojske razlike med dotokom in iztokom vode. Mila sicer ni bilo, bila pa je topla voda in krtača. Sploh so imeli z milom največji križ, dekleta so se namučila s pranjem s pepelom in še je bilo včasih perilo kot bi ga poškrobil.

Zima 1944—45 je bila zelo mrzla in dolga. Pokazale so se nove težave. Spalnice s pogradi, ki so bile pod streho, so bile premrzle, saj jih niso ogrevali. Fantje so polegli kar v delavnicah, zidar, ki je bil v civilu pečar pa je postavil po delavnicah peči iz navadne opeke in so se kar dobro obnesle. Finomehanično delavnico so opažili z deskami tudi znotraj, vmes so nabasali papir in je kar šlo. Nova težava se je pojavila s kurjavo. Zime ni in ni hotelo biti konec. Milan je s težkim srcem gledal skozi okno lep, močan in bogat dvojni kozolec, ki je stal ob žagi in ga je bilo vsako jutro manj. Ko se je zima končala, so stali pokonci le še goli leseni stebri in na njih streha.

Tudi oprema delavnic se je zelo izpopolnila. V radiodelavnici so imeli:

— 5 univerzalnih instrumentov Multavi,
— 2 preizkuševalnika elektronk,
— tonski generator,
— visokofrekvenčni generator,
— 2 resonančna frekvenčna merilnika,
— frekvenčni merilnik 50 kHz—30 MHz,
— izolacijski preizkuševalnik.

Poleg tega so imeli tudi potrebno orodje za popravila. v finomehanični delavnici so imeli: tri stružnice, več vrtalnih strojev, mnogo ročnega orodja za mehanska, finomehanska, graverska in urarska dela, tahomer. Mizarska delavnica je imela dve mizarski klopi in univerzalni rezkalni stroj z glavo za oblanje, ki so ga sami izdelali. Konstrukcija je bila v glavnem lesena z neobhodno potrebnimi kovinskimi deli, izdelali pa so jo po navodilih in s pomočjo mizarja Henigmana ter ključavničarjev Marjana in Tineta. Kleparji so imeli stroj za upogibanje pločevine, kovači pa poljsko kovačnico, nakovalo in ostalo kovaško orodje.

Spomladi 1945 se je tudi že marsikaj obrnilo. Začele so prihajati doslej pozabljene dobrine. Sol, sladkor, kava, cigarete, čaj, tudi kaka konzerva. Kakor ima vsaka stvar svojo dobro in slabo stran, jo je imela tudi ta. Sol, sladkor in druge dobrote so najlepše delili v kuhinji s hrano, kako pa cigarete? Sicer niso bile kaj prida, sladke so bile in pekle so, vendar so jih hoteli vsi, kadilci in nekadilci. Še mali Milan Benčič, ki je bil takrat še deček, je uveljavljal svojo pravico. Sreča, da so se slabih cigaret po večini naveličali, sicer bi bila v tisti dobi za Milana delitev teh dobrin največja težava.

Ko so slutili, da se bliža konec vojne, so se začeli pripravljati na organiziran odhod. Za ta težko pričakovani trenutek so se hoteli motorizirati. V Črnomlju je Dobrotinšek staknil zapuščen italijanski SPA kamionček; nudil je kaj klavrno podobo. Ni imel ne gum, ne dinama, ne vžigalne tuljave, ne vplinjača in še marsičesa drugega ne. Toda želja po motorizaciji je bila močnejša od dvoma, ki jih je navdajal ob pogledu na to oskubljeno vojno trofejo; premagala je vse ovire. Ker ni bilo bencina, je Dobrotinšek izdelal s pomočjo ključavničarjev in kleparjev plinski generator, previl dinamo, medtem ko so ostale manjkajoče dele po partizansko »zorganizirali«. Potem se je začelo poskusno obratovanje. Doba uvajanja je bila sicer nekoliko daljša — dokler se niso zamašile vse špranje z izcedki lesa — nato pa je motor stekel in vlekel v največje veselje vseh.

Končno je prišel dan odhoda. Naložili so avto z orodjem in potrebščinami za morebitno delo, predvsem pa s suhim lesom za gorivo. Na voz so naložili živež, zapregli konja in krenili na pot (Črnomelj—Brod na Kupi—Skrad) — svobodi naproti. Najprej so jih »osvobodili« avtomobila, češ da je potreben štabu za prevoz arhiva. Ostal jim je še voz. Nanj so preložili tovor (živež so na srečo kmalu pospravili) in nadaljevali pot do Skrada. Tam so dva ali tri dni čakali, nato pa krenili prek Čabra—Prezida—Cerknice—Postojne do Trsta. Spotoma jih je dohitela novica o koncu vojne.

Veliko veselje, ki jih je ob tej novici prevzelo, se je mešalo s čudnim občutkom pred nečim neznanim, kar je prinašala svoboda. Bremena, ki jih je dolgoletna vojna naložila vsakemu, so bila prehuda, da bi se jih človek lahko v hipu otresel in vživel v misel, da je vsega tega zares konec. Po večdnevnem bivanju v Trstu so krenili v Ljubljano.

Tukaj je enota 99d svojo nalogo, ki ji je bila naložena v vojni, zaključila. Njeni člani so bili demobilizirani. Kmečki fantje in obrtniki so po večini odšli na svoje domove, nekateri na mesta svojih prejšnjih zaposlitev, strokovni kader pa je v veliki meri posvetil svoje moči ustanovitvi in razvoju mlade slovenske industrije in raziskovalnih inštitutov.

Domača industrija sposoben partner tudi za najtežje naloge

(Nadaljevanje s 3. strani)

in to uspešno. Mi imamo tehnične norme za vse vrste naprav in aparatov, ki pridejo v poštev za vgradnjo v naš sistem, a kolikor mi je znano, nimamo atestov za domačo in niti ne tujo opremo, ki jo potrebujemo. Edini atest ima Iskra za visokofrekvenčno napravo ET-6, ki služi za prenos informacij po daljnovodih visoke napetosti. S tem nočem reči, da ostale naprave in aparature ne ustrezajo zahtevam, vendar pa je dejstvo, da atestov še nimajo. To se nanaša tudi na inozemske proizvajalce, kot ASEA, Telettra, Siemens, itd.«

Anton Šaler iz Elektroprivrede v Zagrebu je dejal: »Posebej se ukvarjam s problemom zaščite električnih naprav, zato nekaj o tem. Z Iskro in »M. Pupinom« kontaktiramo tako, da je sedaj težko reči, kakšen komplet ponudb za zaščito bo dala naša industrija. Lahko rečem le, da proizvodnjo Iskre s tega področja dobro poznamo, saj dolga leta sodelujemo z njo in tudi s firmo ASEA in kakšne njune naprave že imamo, zato mislim, da bomo naš sistem v dobršni meri lahko opremili opremili tudi z njunimi napravami.«

Inž. Žarko Petrović iz Elektroprivrede v Zagrebu pa: »O Iskri in njenem kooperantu, firmi ASEA lahko rečem samo to, da sta zelo dobro poznani jugoslovanskemu elektrogospodarstvu, po vrsti doslej uporabljenih naprav in aparatur. Iskra nas še zlasti dobro spremlja pri obnovi in izgradnji velikega dela postrojenj in po moje povsem zasluži zaupanje domačih porabnikov.«

Inž. Drago Podlogar — Iskra Commerce: »Kakor smo informirani, bo izgradnjo tega sistema sofinancirala Mednarodna banka za obnovo. Torej pomeni, da bo investitor moral razpolagati s sredstvi, a domača industrija ne more dajati kreditov. No, če se položaj spremeni, oz. če bo potrebno kreditirati del opreme, je Iskra pripravljena kreditirati investitorja, vendar se bo o tem treba posebej dogovoriti. V vsakem primeru ne bi želeli izpustiti takšno priložnost, ko pri nas prvič postavljamo tako velik sistem visoke napetosti, priložnosti, ko bi se kot domača industrija lahko vključili; ker se zavedamo, da bi vsakršna zamuda z naše strani lahko prinesla težko popravljivo izgubo. Na licitacijah domačim firmam v nobenem primeru ni potrebna kakšna intervencija ali favoriziranje naše vlade, hkrati pa mislim, da moramo imeti enakovredne možnosti kot inozemski proizvajalci, a ne, da smo diskriminirani kot je bil to primer pri dobavi transformatorjev. Mislim, da je domača industrija konkurenčna, jasno, pod enakimi pogoji kot tuje firme, tako v pogledu cen, kakor tudi v pogledu kakovosti opreme in dobavnih rokov.«

Iskra-EMO Celje

Novi stanovanjski krediti

Povsem razumljivo je, da je v tako številnem kolektivu kot je Iskra-industrija EMO v Celju, malone tudi neizčrpna vrsta tistih, ki se še vedno otepajo z nerešenimi stanovanjskimi vprašanji. Seveda so kljub vsem prizadevanjem tudi sredstva podjetja za te namene vselej preskromna za pokritje vseh potreb, zato razumljivo prihajajo, kot tudi drugje, najprej na vrsto najbolj potrebni. Predvsem iz razpoložljivih sredstev lahko podjetje pomaga s krediti pri individualni graditvi.

Po sklepu stanovanjske komisije, ki se je sestala konec letošnjega avgusta, so tako razdelili skupno 138 prosilcem za 9,430.000 dinarjev stanovanjskih kreditov, pri čemer je znašal najnižji znesek odobrenega posojila 5.000 dinarjev, najvišji (le eden) pa 30.000 dinarjev, s tem, da je dobršen del to pot osrečenih prosilcev za stanovanjski kredit prejelo po 10.000 dinarjev kredita, kot pomoč pri reševanju njihove stanovanjske problematike.

-J-

Počitniška skupnost ne počiva

V četrtek, 4. 10. je bila redna seja Sveta počitniške skupnosti. Svet je pretresel poročilo o pretekli sezoni. Tako so govorili o kvaliteti strežbe, zasedenosti in kadrovski problematiki.

Za 3 mesece v počitniški sezoni je namreč težko dobiti ustrezne ljudi. Delavnik za strežno osebje traja najmanj 14 ur. Vsi ljudje pa bi morali biti kvalificirani, tako natakarji, upravniki, kuharice in drugi. Ustreznih kadrov seveda ni moč dobiti. Zato si Počitniška skupnost pomaga z Iskrinimi delavci ki imajo veselje z gostinstvom in študenti. Seveda pa ti ljudje često ne morejo tako hitro in kvalitetno postreči kakor poklicno osebje v restavracijah in hotelih. Gotovo je treba mnogo dobre volje s strani gostov kakor personala.

Naši počitniški domovi so potrebni posodobljenja, popravil in — denarja. Tu pa se začno težave. Penzionske cene so nizke, dotacij pa ni veliko. Pa kljub temu je precej narejenega z dobro voljo in prizadevnostjo.

Tako smo letos dobili nov inventar v restavraciji v Poreču, starega pa odpeljali v kamp Mir, ki je pomagal pridobiti tako iskan gostinski prostor na terasi na Dugem otoku.

Prav tako so po vseh domovih popravljali kuhinje, sanitarije in gostinske prostore. Belili so in strehe so popravljali, kakor to delajo vsako leto.

Iskra je sicer že nekajkrat pisala letos o počitniških domovih. Bilo je celo precej kritike na račun kvalitete letovanja. Morda pa preveč pozabljamo, da imamo za majhen denar morje, streho nad glavo in dobro hrano. Napake pa so, nekaj je objektivnih težav, nekaj pa osebnih. Nič čudnega, kakšen bi le izgledal svet brez napak.

Svet počitniške skupnosti je napravil tudi okvirni načrt za prihodnje leto. Marsikaj bo treba takoj »zastaviti«, da bo spomladi vse nared za sprejem gostov. Težava je spet denar. Mimogrede so omenili tudi nov počitniški center v Istri. Škoda bi bilo, če bi načrt padel v vodo, saj nam tako manjka počitniškega prostora v »špicah«.

Ob koncu so z zadovoljstvom ugotovili, da je v vseh domovih nekaj starih, zvestih pomagačev, ki že leta delajo v naših počitniških domovih. Saj pravi stari upravnik na Dugem otoku, ki je zdaj nabavni in prevoznik: »Uvijek sam radio za Slovence, nije mi žao; dobri su to ljudi, malo po malo postao sam njihov.«

K. F.

Po desetih letih pokal za SD »Iskra«

Junija je minilo deset let od smrti Dušana Lozarja, enega od ustanoviteljev strelske družine »Iskra« v Kranju. Njemu v spomin so strelci že v letu 1964 pripravili prvo tekmovanje v streljanju z MK serijsko puško in ga imenovali »Lozarjev memorial«. Zmagovalni ekipi so vsako leto izročali prehodni pokal, ki bi ga lahko s tremi zaporednimi zmagami ali s petimi zmagami v presledkih osvojila v trajno last.

Do letos, ko je bilo na vrsti deseto srečanje sedmih ekip iz kranjskih strelskih družin, so ga tekmovalci SD »Iskra« osvojili štirikrat, dvakrat so si ga v presledkih priborili strelci iz SD »Stane Kovačič«, trikrat pa ga je dobila vrsta SD »Bratstvo-Edinstvo.« Letos se je torej našim strelcem ponudila prilika, da ga osvojijo v trajno last.

V četrtek, 20. septembra se je v kanjonu Kokre na malokalibrskem strelišču zbralo pet od sedmih povabljenih ekip. Zaradi kratkega popoldneva so morali tekmovalci nekoliko pohiteti, zato tudi rezultati niso bili posebno visoki. Vseeno pa je članom ekipe SD »Iskra« Černetu, Frelihu, Rozmanu in Malovrhu uspelo, da so za 14 krogov prehiteli lanske zmagovalce (ekipo SD »Stane Kovačič«) in si priborili pokal v trajno last.

Rezultati: 1. SD »Iskra« 879 krogov; 2. SD »T. Nadižar« 865; 3. SD »S. Kovačič« 855; 4. SD »F. Mrak« 799; 5. SD »Sava« 687 (trije tekmovalci). Najboljši posameznik tega tekmovanja je bil Franc Peternel (starejši) z 256 krogi od 300 možnih.

Tekmovanje se bo drugo leto nadaljevalo.

B. M.

Kranj, 20. 9. 1973 — Posnetek s strelskega tekmovanja za Lozarjev memorial, kjer je letos osvojila SD »Iskra« prehodni pokal v trajno last. Na sliki od leve: Vinko Frelih — SD »Iskra«, Vlado Žmitek — SD »T. Nadižar« in Tine Zupančič — SD »T. Nadižar«.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec, Odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 2333 — Tisk in klišeji: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

Zahvala

ob bridki izgubi dragega očeta

LUKE BURJEKA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v obratu SPD, duroplasti, za darovano cvetje in izraze sožalja.

Franc Burjek

Krvavec do konca leta nared

Konzorcij za izgradnjo rekreacijskega centra vabi nove člane, posebno ljubljanska podjetja

Vsi ljubitelji krvavških smučišč se bodo vsekakor razveselili ob tej novici. Gondolska žičnica, ki bo v eni uri prepeljala do 900 potnikov, bo postavljena in opremljena že v novembru in bo decembra lahko že vozila prve potnike. Na Krvavcu gradijo na novo še tri vlečnice in eno sedežnico. Napravili in pripravili so vrsto novih smučišč in prog in celo »trim — stezo«.

I. S.

Iskrice

Na pikniku smo imeli tekmovanje lažnivcev. Zmagal je Janez, ki je rekel, da je termoelektrarna Šoštanj obratovala neprekinjeno 30 dni brez okvare.

Ko so vprašali Gordana iz ekonomsko finančnega področja v čem se bo odrazila redukcija električne energije, je brez pomišljanja odgovorila: »V povečanem številu rojstev.«

ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI — Takole so razvili svojo »grozljivo« zastavo fantje iz remonta, ko so zavzeli vrh Triglava

Zlezli so na slovensko streho

Fantje iz remonta v tovarni »Elektromotorji« Železniki so med najbolj aktivnimi na športnem področju v tovarni. Menda ne mine odmor, da ne bi na travi za tovarno odigrali nogometne tekme. Nekaj jih je smučarjev, kegljajo in med njimi je nekaj krajevnih športnih funkcionarjev.

V soboto 15. septembra so šli že ob treh zjutraj izpred tovarne v Vrata. Že ob petih zjutraj so zagrizli v strmino Tominškove poti. Kratko so se ustavili na Kredarici in nato splezali na Triglav. S seboj so imeli tudi remontarsko zastavo, ki jo že dolga leta nosijo s seboj na nogometna igrišča. Na vrhu Triglava so jo slovesno razobesili, potem pa jo skrbno pospravili in odnesli v dolino.

Pri prvem Triglavskem jezeru je imel kolega Jože Mohorič smolo, da si je nalomil nogo. Seveda so ga prijatelji vsestransko podprli in mu pomagali v dolino. Zdaj se po tovarni hvalijo, da so gorska reševalna služba. Vse jim pride prav, samo da je veselo. In prav je, da je tako.

KF

Elektromehanika: Pogled h gasilcem

Gasilci se v glasilu »Iskra« bolj redko oglašajo. V njihovih vrstah ni novinarjev, ki bi znali o vsakem dogodku in delu v IGD takoj in obširneje poročati ali celo iz muh delati slone. Kljub temu društvo nič manj ne deluje. Posebno nekateri člani so hvalevredno delovni in se redno udeležujejo gasilskih vaj, le pri redkih naletimo na razne izgovore, kadar je treba žrtvovati prosti čas za vaje.

Ob vsakoletnem »Tednu požarne varnosti«, bolje rečeno ob »tednu gasilcev«, je še posebej prilika, da gasilci pogledamo nazaj na svoje delo, na svoje uspehe, pa tudi na svoje neuspehe in težave. Čeprav moramo vedno znova ugotavljati, da je v tako velikem kolektivu, kot je delovni kolektiv naše tovarne, število gasilcev odločno premajhno, je treba priznati, da so zlasti večje gasilske vaje v letošnjem letu dobro uspele. Društvo se je — kot že nekajkrat prejšnja leta — tudi letos udeležilo mokre gasilske vaje skupno s petimi gasilskimi društvi na Podblici pod Jamnikom, samostojno nočno vajo je izvedlo na Visokem, pred kratkim pa tudi v sklopu osmih sosednjih gasilskih društev veliko vajo v Voklem pri Šenčurju.

Resnih večjih požarov v tovarni tudi letos ni bilo. Brez dvoma je to zasluga dobre požarne preventive in pazljivosti tako gasilcev kakor tudi članov vsega kolektiva. Na to bo treba paziti tudi v naprej. Gasilci smo veseli nove »Rosenbauerce«, ki smo jo dobili lansko leto in odlično deluje. Da bi le vedno delala samo na strokovnih vajah! Nove paradne obleke so nam obljubljene in jih pričakujemo, saj dosedanjih ni dovolj in so tudi že precej izrabljene. Društvo samo si je kupilo nekaj novih paradnih pasov in zadostno število hlačnih pasov za delovne uniforme, tako da ne bo treba, da bi bili pri vajah prepasani kar z navadnimi vrvicami. Nabavilo si je dalje nove predpisane znake za uniforme svojih članov in nekaj drugih manjših stvari.

IGD v Elektromehaniki se zaveda, da ga čaka še marsikaka naloga. V novi tovarni na Laborah bo npr. vsekakor treba ustanoviti »podružnico« gasilcev in zbrati potrebno število ljudi, ki bodo z veseljem pristopili v gasilske vrste in se zavedali svojih humanih nalog.

Uspelo srečanje športnikov IEZE

Kot nadaljevanje medsebojnih športnih srečanj mladih v bivši tovarni Elementi so mladinci sedanje IEZE priredili športno srečanje med TOZD.

Tokratno srečanje je bilo v soboto, 6. 10., in so bili gostitelji mladi iz TOZD Upori v Šentjerneju. Treba je priznati, da so se tako v športu, kot v gostiteljstvu odlično odrezali.

Športni del srečanja je obsegal štiri discipline: rokomet, košarko, nogomet in namizni tenis. V košarki, rokometu in nogometu so lovoriko pospravili domačini — pred Ljubljano in Žužemberkom, le v namiznem tenisu so Ljubljančani pokazali boljše loparje.

Tudi avditorija ni manjkalo. Posebno ne takrat, ko so brhke domačinke prikazale (izven konkurence) svoje znanje v rokometu, ki je sodeč po vznemirjenosti gledalcev bil na ravni.

Končno je po vseh zmagah in porazih prišel tudi čas za »bojevnikov počitek«. Z avtobusi smo se odpeljali v Kostanjevico ob Krki, kjer so nam gostitelji pripravili novo presenečenje. To so bili trije kuharji (oz. peki — ker so pekli čevapčiče), omizje (montažno), plesna muzika in bolj na skritem — sodček mošta.

Najprej smo se vsi nekam porazgubili — Kostanjevica je kar idealna za to, ko pa je vonj po pečenih čevapčičih postajal močnejši so bila zopet vsa omizja polna.

Za uvodni ples so poskrbeli italijanski turisti. Na vznemirjajoč ritem naše harmonike so namreč tri starejše italijanske mladoletnice začele na dvorišču izvajati nekakšen solo trebušni ples, kar je posebno naše fante močno zabavalo in so zato poskakovalke požele burne ovacije, žal pa se je kmalu izkazalo, da kondicijsko niso najbolje pripravljene. Sicer pa je pri plesu najvažneje, da nekdo začne. Tako ga tudi nam po tem uvodu ni bilo težko nadaljevati. Plesali smo kar po dvorišču — zanimiva zadeva, če izvzamemo čevlje.

Tedaj je nastopil tudi pravi čas za nova poznanstva. Če si utegnil prisluhniti skupinicam, si lahko opazil, da so se srečale prav vse »interesne skupnosti« od politikov, do življenjskih modrecev in privatnikov. Tudi nežna komponenta družabnosti, čeprav manj hrupna, je bila opazna.

Da je bilo v vseh teh pogovorih izrečenih tudi mnogo resnih načrtov, želja, spoznanj in obljub za prihodnja srečanja, gotovo ni potrebno posebej omenjati.

Zvečer, ko je v sodčku mošta že votlo odmevalo, če si potrkal nanj, smo ustanovili mogočen pevski zbor. Zaradi neenotnega repertoarja pa se je zbor kmalu razbil na nekaj manjših (ne glede na TOZD), ki so smelo nadaljevali njegovo tradicijo, vendar ne za dolgo, kajti finala na TV v košarkarski tekmi med Jugoslavijo in Španijo ni hotel zamuditi nihče. Zadnji stiski rok med novimi in starimi prijatelji, zadnje obljube in želje po ponovnem snidenju v naslednjem letu in avtobusi so odbrneli v noč.

Ob koncu še enkrat iskreno želimo mladim v IEZE, da bi tako kvalitetnih srečanj — združevanja koristnega s prijetnim — bilo še več. Mladincem iz Uporov pa vse priznanje za uspešno izvedbo srečanja.

P. J.

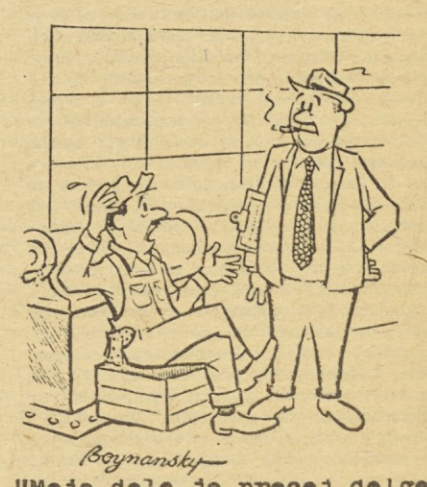

"Moje delo je precej dolgočasno, šef. Ali lahko za nekaj časa montiram kronske matice na vijake s štirioglate glave namesto na vijake s šestoglate glave?"